

Eliška Havelková, Salvátor 24.11.2019

ČTENÍ GEN 45: 9-16; 21B- 28

Putujte rychle k otci a řekněte mu: »Toto praví tvůj syn Josef: Bůh mě učinil pánem celého Egypta. Nerozpakuj se a sestup ke mně. Budeš bydlet v zemi Gošenu, a tak mi budeš nablízku i se svými syny a vnuky, s bravem a skotem i se vším, co je tvé. Postarám se tam o tebe, neboť bude ještě pět let hladu, abys neměl nouzi ani ty ani tvůj dům ani nic z toho, co je tvé.« Vidíte na vlastní oči, i můj bratr Benjamín to vidí, že jsem to já sám, kdo s vámi mluvím. Povězte otci, jakou vážnost mám v Egyptě, a vše, co jste viděli. Pospěšte si a přiveďte ho sem." Padl svému bratru Benjamínovi kolem krku a rozplakal se a Benjamín plakal na jeho šiji. Políbil také všechny bratry, sklonil se k nim a plakal. Teprve potom se bratři rozhovořili. Do faraónova domu se donesla zpráva: "Přišli Josefovi bratři." Bylo to milé faraónovi i jeho služebníkům.

...
Josef jim podle faraónova příkazu vydal povozy a dal jim zásobu potravy na cestu. Všem jim dal sváteční pláště, Benjamínovi však dal tři sta šekelů stříbra a pět svátečních plášťů. A svému otci poslal tyto věci: deset oslů, kteří nesli nejlepší egyptské věci, deset oslic, které nesly obilí a chléb, a stravu otci na cestu. Pak své bratry propustil. Když odcházeli, řekl jim: "Jen mezi sebou nevyvolávejte po cestě hádky!"

I vystoupili z Egypta a přišli do země kenaanské k svému otci Jákobovi. Oznámili mu: "Josef ještě žije, a dokonce je vladařem nad celou egyptskou zemí!" On však zůstal netečný, protože jim nevěřil. Vypravovali mu tedy všechno, co k nim Josef mluvil. Teprve když spatřil povozy, které Josef poslal, aby ho odvezly, okřál duch jejich otce Jákoba. „Stačí," zvolal Izrael, "můj syn Josef žije! Půjdu, abych ho ještě před smrtí uviděl."

KÁZÁNÍ

Starý Jákob sedí doma v Kenaánu, v zemi, kterou Bůh zaslíbil jeho otci Izákovi a dědovi Abrahámovi, sedí sám bez svých dětí a vzpomíná na svůj dlouhý život. Je tohle jeho konec jeho dlouhého života? Vzpomíná na to, jak kdysi sebral svému bratru, Ezauovi, právo prvorozeného – za misku čočky. Vzpomíná, jak s matkou obelhali otce Izáka a díky ukradeným šatům Ezaua a otcově slepotě získal své prvorozenství. Obdržel tenkrát požehnání, zaslíbení země a potomstva. A hned na to musel utéci daleko na sever, do Cháranu před svým bratrem, který na něj tak žárlil, že ho byl připraven zabít. Jákob vzpomíná, jak ho strýc Lában nechal 7 let dřít, aby si mohl vzít jeho dceru Ráchel. A až o svatební noci zjistil, že byl podveden, že mu Lában dal svoji starší dceru. Jenže Jákob chtěl tu mladší, Ráchel, a tak sloužil dalších 7 let. Jákob vzpomíná na všech svých dvanáct synů, jak ho Hospodin rozplodil a jak se pak vrátil s celým svým jměním a rodem do země zaslíbené – a měl všechno, co si jen mohl přát: i zemi i potomstvo. Ale pak se to všechno začalo hatit. Nejprve přišel o svoji milovanou ženu při porodu nejmladšího Benjamína.

Za pár let poté jeho, teprve 17 let starého, syna Josefa rozsápala divá zvěř. Prohlížel si tenkrát to krásné roucho, které mu věnoval, jak bylo rozsápané zkrvavené. Rozsápán, rozsápán je Josef. Už je to 22 let. V životě toužil Jákob především po dvojím: po zemi zaslíbené a po Ráchel. Jak moc se nadřel, aby ji měl. A tak brzy se mu vše rozpadlo pod rukama. Nejprve odešla Ráchel, pak Josef. A teď tu sedí sám, v zemi zaslíbené, ale bez dětí.

Před necelým rokem poslal svých 10 synů do Egypta, aby nakoupili obilí, protože na zemi zaslíbenou přišel hladomor. Vyslal deset synů, ale vrátilo se jich jen 9. Byli u Egyptského velmože nakoupit obilí, jenže ten pojal podezření, že to jsou špehové a nechal si Šimeona jako rukojmí ve svém vězení v Egyptě. Prý se Jákobových synů vyptával na rodinu a byl ochoten vydat Šimeona jen za podmínky, že přivedou ukázat nejmladšího bratra. Jákobovi tehdy bylo upřímně jedno, že se za Benjamína zaručil nejprve jeden a pak druhý bratr, moc jim nevěřil. Sám přece ví, jak to v rodině chodí mezi sourozenci. Benjamín je to poslední, co mu zbylo po lásce jeho života, po Ráchel, není blázen, přece by ho nepustil. Jenže hlad sílil a nebylo zbylí. Takže se nakonec vzdal a před pár měsíci poslal na cestu všechny své syny, včetně Benjamína, aby ukázali onomu Egyptskému velmožovi, že jim jde vskutku jen o nákup a nejsou žádní zvědové. A nyní. Nyní sedí v zemi zaslíbené se svými stády, bohatstvím, ale bez svých dětí. Vráti se vůbec někdy? Uvidí je ještě?

Když v tom na obzoru vidí karavanu. Že by to byla jeho rodina? Vypadá velkolepě, tolik velbloudů a oslů, kde by je vzali? A jestli je to jeho rodina, kolik synů z dvanácti se mu vrátí tentokrát? Otec netrpělivě vyhlíží.

Jeho synové se vrátili! I Benjamín se vrátil! I Šimeon se vrátil! Jákob se těší na vyprávění, jak jeho šikovní synové přišli k takovému bohatství. Hlavně, že má doma zpátky své syny i milovaného Benjamína.

„Otče, Josef je stále živý a je vládcem v celé egyptské zemi!“ ...

„Otče, Josef je stále živý a je vládcem v celé egyptské zemi!“

V Jákobovi by se krve nedořezal, ztuhl, ztuhnulo jeho srdce. Protože jim nevěřil.

To má být nějaký špatný vtíp?! Josef je 22 let po smrti, kde by se asi tak vzal v Egyptě. To si asi Egyptského velkopána s někým spletli. Vždyť to tenkrát přece všichni viděli, rozsápané zkrvavené roucho – Josef skončil, už není. To není možné, Josef

je mrtev. Vždyť přece všichni viděli jeho krev. Jákob jim nevěřil: „Co to povídáte, můj syn Josef – je mrtev!“

Přišel k němu jeden ze synů a všechno otci začal vyprávět. „Pamatuješ si na toho Egyptského velmože, o kterém jsme ti vyprávěli, ten který nás podezřívá z toho že jsme špióni, jak se vyptával na rodinu, na to zda je náš otec stále živý, ten který vzal našeho bratra do vězení a chtěl vidět i nejmladšího, to je on, je to Josef! Josef žije a je vládcem v Egyptské zemi. Vzkazuje ti, že se máš hned vydat na cestu půjdeme všichni celá rodina, o vše je postaráno, má pro nás i naše stáda místo v Gošenu.“ Jákob nevěřičně hledí na své syny a zopakuje: „můj syn Josef je mrtev, viděl jsem krev na jeho roztrhaném šatu“.

Pak k otci přistoupil Benjamín. „Otče, je to tak, je to pravda. Poznal jsem ho. Všechno jsem to viděl na vlastní oči. Je to můj bratr. Objali jsme se a plakali jsme. Podívej se na všechno to bohatství. Dokonce sám farao měl velkou radost z toho, že Josef našel svoji rodinu a daroval nám na cestu i tyto povozy i pro tebe, abys s námi mohl jet do Egypta. Sám farao nám slibuje, že nám dá to nejlepší ze země Egyptské. A Josef je nyní jeho pravá ruka – podívej se sám“. A oči Jákoba se zalily slzami. Když Jákob uviděl povozy, které pro něj Josef připravil, roztál a vrátil se mu život. Tak je to pravda! Tento Jákobův syn, který byl mrtev, zase žije! Ztratil se a je nalezen!

To, co se jevilo Jákobovi jako konec, dávno zapomenutý konec, bez pokračování, to byl teprve boží začátek. To, co se Jákobovi mělo stát zkázkou se stalo cestou pro pokračování božího zaslíbení. Jákob si byl jist tím, co viděl – viděl krvavé rozsápané roucho. Viděl konec. V dnešním příběhu je však důležitější to, co Jákob neviděl. To, co zůstalo Jákobovým očím skryto byl fakt, že Hospodin neopustil ani jeho, ani jeho milovaného syna a už vůbec nezapomněl na zaslíbení. To, že něco nevidíme, ještě neznamená, že se to někde neděje. To, že my někde vidíme jen konec neznamená, že tam ten konec doopravdy je i pro Boha.

Ačkoli je dnešní příběh plný slz je také plný dobrých zpráv, tedy evangelia. Pro faraona je dobrá zpráva, že Josef našel svoji rodinu. Pro Josefa je dobrá zpráva, že uviděl všechny své bratry pohromadě proměněné a vlídné. Pro bratry je dobrá zpráva, že je Josef milosrdný, oni si jeho vlídnosti ničím nezasloužili. Pro Jákoba je dobrá zpráva – že jeho syn, který byl mrtev, je nalezen a žije.

A je to právě ta dobrá zpráva, to evangelium, které rozbíhá běh dějin zaslíbení. Bůh slíbil Jákobovi, že mu dá potomky a zemi, ale v zemi je nyní hlad a kdyby

zde zůstali, jistě by zahynuli. Bůh slíbil, že s Jákobem bude i na cestě – a to se nyní naplňuje. Jen v Egyptě má vyvolená rodina šanci přežít hladomor, tak jak to Bůh říkal již Abrahamovi - aby mohl pokračovat celý Izraelský rod. Jákob uvěřil, že syn, který měl být mrtev je živý. Dobrá zpráva o tom, že ten, který měl být v hrobě nyní kraluje dodává starému muži sílu vydat se na cestu, která je delší než jeho vlastní život.

Josef neumřel ve studni, neumřel ani ve vězení, Josef žije a otevírá rodině novou nečekanou budoucnost. Neodplácí bratrům zlým za zlé, naopak – zavalí je stříbrem a oblečením – dává jim to, co mu oni vzali. Oni mu oblečení sebrali, on jim je daruje. Oni ho prodali za 20 šekelů stříbra, on jim dává stříbro. Když Josef přijímá a vysílá své bratry na cestu, otevírá tak cestu k naplnění zaslíbení.

Náš dnešní příběh mohl dopadnout zcela jinak. Josef mohl všechny bratry buď zabít nebo uvrhnout do vězení, ale dobrá zpráva vypráví o tom, že Hospodin proměňuje srdce lidí a že jím darovaná láska přikrývá množství hříchů. Vypráví o tom, že Bůh se o své zaslíbení postará navzdory lidské slabosti, ačkoli tomu právě třeba nic nenasvědčuje. Bůh nezapomněl, na to co slíbil. Dnešní evangelium vypráví, že ne vše, co se jeví jako mrtvé, tak nutně doopravdy skončilo. Vypráví o tom, že i strašná provinění mohou být odpuštěna. Namísto pokračování v nenávisti a odplatě, namísto slz bolesti se otevírá náruč přijetí a tečou slzy z radosti, slzy, které dokáží smýt nenávist. Ztracený syn se navrácí, byl mrtev, ale žije.